

VILLE RANNAN SARJAKUVA-FINLANDIA-PALKINTOPUHE

Tämän palkinnon jakotilaisuudessa ei ole yleensä paljon pidetty puheita, mutta minä nyt pidän.

Olin viimeksi ehdolla 2011, kun silloin Sarjakuva-Finlandian jakanut M.A. Numminen antoi puheessaan ymmärtää, että ehdokaslistan taso oli niin heikko, ettei hänen tehnyt mieli jakaa palkintoa ollenkaan. Sarjakuvaskene oli niin järkyttynyt tällaisesta kritiikistä, että koitettiin jopa väittää, ettei Numminen mitään sellaista sanonutkaan, vaan syyppää oli Helsingin Sanomien kulttuuritoimittaja, joka ilkeyttään tulkitsi puhetta tällä tavalla.

Minä kyllä tulkitsin sen juuri samalla tavalla ja minusta Nummisen mielipide oli parasta, mitä suomalaiselle sarjakuvulle oli julkisuudessa tapahtunut vuosikymmeneen. Onhan paljon hienompaa tulla oikean taideihmisen haukkumaksi kuin saada kehuja moukilta. Ja paljon harvinaisempaa – suomalaiselle sarjakuvantekijälle nimittäin.

Mutta olin Nummiselle toisesta asiasta vihainen enkä leppynyt tästä lahjasta huolimatta. Olin aiemmin talvella istunut ehdokaslistan julkistamistilaisuudessa Helsingissä, jossa silmin nähden ärsyyntynyt Numminen otti valitsijan viitan hartioilleen, arvelin että jollain tapaa pakotettuna. Tampere Kupli ry:n Kyösti yritti siinä haastatella äreää äijää ja kysyi tältä, mitä sarjakuva Nummisen mielestä oikeastaan *oli*. Numminen vastasi: ”Sarjakuva on populaarikulttuuria.”

Se on vale! Tästä perättömästä väitteestä vielä pahemman tekee se, että se on yleinen käsitys.

Julkaisin esikoisteokseni vuonna 2003 ja voin vakuuttaa teille, hyvät ihmiset, että olen tähän päivään mennessä saanut tarpeekseni sarjakuvaan kohdistuneesta paskanjauhannasta, jota joudun vastaanottamaan vähintään kahdelta rintamalta.

Yksi rintama on lukeva yleisö, joka joko ei suostu ennakkoluulojensa vuoksi koskemaan sarjakuvaan ollenkaan, tai jos koskee, odottaa siltä ennakkoluulojensa mukaista sisältöä. Voitte kuvitella suunnilleen mitä, onhan kulttuuripuheessa olemassa sellainen adjektiivi kuin ”sarjakuvamainen”. Tarkoittaa aika lailla samaa kuin ”lapsellinen”.

Toinen rintama taas ovat sarjakuvaharrastajat, josta taas minulla on omat ennakkoluuloni. Pidän niistä kiinni lohduttaakseni itseäni. Saan nimittäin jokaikisen teokseni ja julkaisuni ja piirrokseni kohdalla kuulla heiltä, miten ”huonosti piirrettyjä” ja ”tylsiiä” tekeleeni ovat. Sarjakuva taiteenlajina ei tule minun elinaikanani pääsemään eroon leimasta, että se on murrosikäisille pojille tai henkisesti heidän tasoisilleen tarkoitettua viihdykettä. Ja syynä on se, että sarjakuvaharrastajien aktiivisin ydin on jengiä, jotka eivät suvaitse sarjakuvaa, joka *ei sellaista ole*.

Kuvitelkaa kirjailijaa, joka julkaisee runokokoelman, mutta lukijat ja kirjakauppiat eivät suostu uskomaan, että se ei ole dekkari.

Tai kuvitelkaa diktaattoriamme Santtu-Matiasta, joka yrittää johtaa Beethovenia, mutta yleisö on tullut kuulemaan Jari Sillanpäättä tulkitsemassa Gangnam styleä.

No joo. Tällaista se on.

Pitääkö minun nyt perustella vielä, miksi sarjakuva ei ole populaarikulttuuria? Ei tarvitse. Lukemalla se selviää kenelle tahansa. Ja on siellä populaarikulttuuriakin, voin luvata.

Tämä minun kirja ei ole kovin pop, ei hyvässä eikä pahassa, mutta en minäkään mitään muuta tee kuin yritän viihdyttää, omalla tavallani. Tämä kirja on muotokuva enempi kuin paljon minkäänlainen tarina. Halusin aluksi sen nimeksi *Oulu – muotokuva*, mutta ajattelin, että kirja on tarpeeksi tylsä ilman sellaista nimeäkin. Nimen *Kyllä eikä ei* keksi lopulta WSOY:n Mikael Ahlström, jota haluan kiittää monesta muustakin asiasta. Hän on myös osaltaan vastuussa siitä, että WSOY, alalle vaikeina aikoina, pitää hienosti yllä kirjankustannustoiminnan kunniallisia perinteitä ja korkeita arvoja.

Kiitos tietysti myös Santtu-Matias Rouvalille. Minulle on erityinen, erityinen ilo saada palkinto musiikki-ihmiseltä. Musiikki, varsinkin klassinen musiikki, on minulle tärkeimpiä asioita maailmassa ja mitä enemmän sarjakuvani voivat muistuttaa musiikkia, sen parempi.

Ville Ranta